

Antwoorden proeftentamen:

1) Artikel Midgley, p. 9 en 10.

We hebben van nature sociale disposities en gevoelens en als we hierover gaan reflecteren kunnen er conflicten ontstaan over hoe we moeten handelen. Reflecterende wezens streven naar coherentie en dus naar regels om die conflicten op te lossen. De moraal kan gezien worden als zo'n stelsel van regels. Darwin geeft het voorbeeld van de zwaluw die haar jongen vol toewijding heeft verzorgd, maar ze alleen achter laat zodra ze de impuls van migratie voelt. Dit zouden reflecterende wezens niet kunnen doen zonder een conflict te ervaren.

Als we een conflict tussen sociale gevoelens en kortdurende sterke impulsen ervaren, dan zorgen reflecterende wezens er volgens Darwin altijd voor dat er regels komen om de sociale gevoelens te laten overheersen. Reflecterende wezens zouden in zijn ogen dus altijd een moreel bewustzijn krijgen door de evolutie.

2) Bij ethiek als produkt ziet men de ethiek als een vaststaande uitkomst van morele reflectie. Bij ethiek als proces ligt de nadruk niet bij de uitkomst, maar de morele overwegingen zelf de ethiek. Bij ethiek als proces ligt nadruk op het dynamische karakter van de ethiek. Ethiek blijft zich ontwikkelen; er is geen vaststaande uitkomst.

3) a is eerder een juridische vraag; het gaat niet om wat ik zou moeten doen, maar om wat ik kan doen.

B: ja; er is een conflict tussen verschillende principes (niet-schaden to loyaliteit aan de baas).

Kenmerken van een moreel probleem: het antwoord is niet vanzelfsprekend, het gaat om de vraag hoe je zou behoren te handelen (het is normatief), het raakt aan fundamentele waarden, het eist generalisatie en is vaak emotioneel.

Een moreel probleem kan ontstaan door botsende principes of nieuwe feiten, onduidelijkheid over wat uit een norm volgt, of bijv waarde-verschuivingen.

4) a: Utilisme kijkt alleen naar de gevolgen van een handeling.

Het grootste goed voor het grootste aantal/ calculus

Egalitair

Lijden of geluk of preferenties staan centraal (dit zijn de intrinsieke waarden die gemaximaliseerd moeten worden).

B: Contra-intuïtieve gevolgen (maar ook zeggen waarom!!)

Individu kan worden opgeofferd voor de groep.

Moeilijk alle gevolgen vooraf te overzien.

Niet alles is in vergelijkbare eenheden uit te drukken.

Het gaat om ervaringe, niet om individu zelf.

C: Dieren kunnen lijden en lijden moet zoveel mogelijk voorkomen worden.

5) a) niet de vraag 'wat moet ik doen', maar de vraag 'hoe te leven', of 'hoe slaagt mijn leven' of 'hoe wil ik zijn' staan centraal.

b) ontwikkelen van bepaalde eigenschappen in het leven, die je leven tot een geslaagd leven maken. Bv moedigheid, wijsheid, matigheid als eigenschappen die centraal staan in de opvatting van het goede leven.
c) de mate waarin we in een bepaalde relatie staan met dieren is moreel relevant en bepaalt ook onze morele verantwoordelijkheid. Bv gedomesticeerde dieren hebben wij meer zorgplicht voor dan voor wilde dieren, omdat we daarmee meer in een directe relatie staan (zowel meer direct contact als dat wij de context voor die dieren heel sterk bepalen).

6) a: Het gaat niet louter om de gevolgen, maar om de handeling op zich. Het gaat om de intentie achter de handeling. (Lees de vraag goed; het gaat om het belangrijkste kenmerk).

B: autonomie, integriteit, respect, rechten, intrinsieke waarde.

C: Als we een patient geen geïnformeerde toestemming vragen tasten we zijn autonomie aan.

Uit respect voor dierlijke integriteit zouden we de staarten van honden niet zomaar moeten couperen.

Alle dieren hebben intrinsieke waarde en zouden daarom rechten moeten krijgen.

7: A: a) **partner** of participant en sentientisme of dier-ethiek
b) verlicht heerser of **rentmeester** en antropocentrisme
c) partner of **participant** en ecocentrisme
d) **despoot**/ heerser en antropocentrisme

B: De combinatie van A en B moet kloppen.

8: Er is sprake van speciesisme als er op basis van willekeurige eigenschappen een onderscheid wordt gemaakt tussen verschillende soorten. Je kunt zeggen dat er wel een moreel relevant onderscheid bestaat als de apen er meer onder zouden lijden dan de ratten. Maar ratten zijn ook groepsdieren, dus als je dat meeneemt dan is het wel een willekeurig onderscheid. Gaat hier dus niet zozeer om ja of nee, maar om de uitleg.

9: Feiten- intuities – rationele reflectie (principes)

Intuïtie is meer dan emotie.

Ook hier gaat het weer vooral om de uitleg. We gebruiken rationele reflectie, maar het gebruik van het reflectief evenwicht leidt waarschijnlijk niet tot objectieve kennis; wellicht wel tot een benadering hiervan. Je zou ook kunnen zeggen dat objectieve kennis de uitkomst is van een rationele reflectie in verband met feiten en intuities. Het gaat er dus maar om hoe je objectieve kennis definieert.

10: A: Cirkelredenering en historische drogredenen (variant van de naturalistic fallacy). Zou eventueel nog non-sequitur kunnen zijn. Geen verkeerde analogie.

B: moet weer kloppen met A.

C: Je redeneert terug, dus eerst een contra-argument: Mensen moeten zelf weten wat ze doen.

Daar een tegenargument tegen: Maar dieren hebben ook rechten.

Hier een pro-argument voor: Dieren kunnen n.l. net als mensen lijden.

We kijken niet zozeer naar de inhoud van de argumenten, maar of je redeneerschema klopt.